

Nr 555

Av herr Stefanson m. fl., om ändrade grunder för bankernas kreditbedömning.

(Lika lydande med motion nr 679 i Andra kammaren)

Arbetskraftsbristen nu och under överskådlig tid framåt medför bl. a. att den ekonomiska tillväxten blir i större utsträckning beroende av våra möjligheter att skaffa fram och utnyttja kapital. Problematiken kring kapitalbildningen och kreditförsörjningen får en större betydelse än tidigare. Fördelningen av för näringslivet tillgängliga lånemedel måste ske med beaktande av att de mest effektiva företagen, oavsett storlek, gynnas i första hand samtidigt som en tillräcklig tillgång på riskvilligt kapital säkras.

Större avseende nu än tidigare måste fästas vid bankernas metoder för kreditbedömning. Dessa är f. n. i stor utsträckning anpassade till de krav på formella säkerheter som banklagstiftningen ställer. I kön av lånesökande företag prioriteras ofta de som kan erbjuda traditionella säkerheter, oavsett om dessa företag har den största effektiviteten.

En allt större del av företagens investeringar sker i imateriella ting, såsom utbildning, forskning och tekniskt utvecklingsarbete. De resurser som avdelas till sådana ändamål är ofta högproduktiva. Genom att dessa resurser inte alltid kommer under bedömning när företaget värderas från kreditsynpunkt av låneinstitutet kan följderna bli ett missgynnande av dessa progressivt inriktade företag i förhållande till företag, som kan erbjuda realsäkerheter i större utsträckning men som inte är lika effektiva.

Problematiken kring realsäkerheternas betydelse vid kreditbedömningen skärpes ytterligare av det faktum att maskininvesteringarna, som ju inte erbjuder samma realsäkerhet som byggnadsinvesteringarna, ökas i mycket snabb takt. Detta gäller även de mindre företagen. Vi kan snart komma i ett läge där byggnadsinvesteringarna utgör en liten del av företagens samlade investeringar men ändå tillåtes spela en avgörande roll i många fall i samband med kreditbedömningen.

Professor Sven-Erik Johansson har fäst uppmärksamheten på dessa problem i ett föredrag på Bankföreningens årsmöte den 29 oktober 1965. Man får vid bedömningen av kreditriskerna skilja på två moment dels sannolikheten att företaget inte kan infria sina betalningsförpliktelser utan tvingas till betalningsinställelse (konkurs), dels den sannolika förlusten vid konkurs på grund av otillräcklig säkerhet. Sammanvägningen av dessa moment

ger en god kreditbedömning. Bl. a: banklagstiftningen fäster emellertid avgörande vikt vid det senare momentet genom de i vissa fall tvingande krav som uppställas på realsäkerheter.

Enligt vår uppfattning bör det undersökas i vilken utsträckning man kan komplettera den traditionella riskbedömningen med de ytterligare överväganden som synes erforderliga. Till dessa hör en bedömning av företagsledningens kvalitet. Företagens förmåga att fullgöra sina betalningsförpliktelser är i stor utsträckning beroende av hur företagsledningen sköts. Hänsyn bör tas vid riskgarderingen även till hur företagets finansiella planering och redovisning är ordnad. Är denna i gott skick upptäcker en för företaget ogynnsam utveckling i god tid, vilket möjliggör erforderliga omställningar och förhindrar betalningsinställelser.

Med stöd av den anförda motiveringen hemställas,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära utredning om ändrade grunder för kreditbedömning i överensstämmelse med motionens riktlinjer samt förslag till ändrade lagregler i banklagstiftningen m. m. som må föranledas härav.

Stockholm den 26 januari 1966

Stig Stefanson

Birger Lundström

Harry Carlsson

Nr 556

Av herr Sundin, om användande av den indirekta beskattningen och avbetalningshandeln i konjunkturpolitiskt syfte.

(Lika lydande med motion nr 671 i Andra kammaren)

Ett stabilt penningvärde måste vara en given målsättning för den ekonomiska politiken. Enighet råder om att samhället bör eftersträva en stigande levnadsstandard och full sysselsättning. Dessa mål är emellertid inte oberoende av varandra och inte heller med nuvarande kunskaper och möjligheter helt förenliga. En avvägning måste göras genom användande av de instrument som penning- och finanspolitik ställer till förfogande. Det är naturligt att stagnation och arbetslöshet inte accepteras i ett välfärdssamhälle. Penningvärdet kommer därför lätt i efterhand som ett sekundärt problem. Men inflationen och dess orättvisa verkningar får inte accepteras av statsmakterna. Redan genom en överseende attityd gentemot dessa pro-